

Briuselis, 2020 07 24
COM(2020) 280 final

2020/0152 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**kuria siekiant padėti ekonomikai atsigauti nuo COVID-19 pandemijos iš dalies
keičiamos Direktyvos 2014/65/ES nuostatos dėl informacijos teikimo reikalavimų,
produktų valdymo ir pozicijų apribojimų**

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2020) 120 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

ES valstybės narės stipriai nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos sukeltos ekonomikos krizės. Dėl to reikia imtis skubių atsakomųjų priemonių ir padėti kapitalo rinkų dalyviams. 2020 m. kovo 13 d. Komisijos komunikate „Suderintas ekonominis atsakas į COVID-19 protrūkį“ Komisija pabrėžė, kad svarbu užtikrinti ES finansų sektoriaus likvidumą ir kovoti su gresiančia recesija, imantis veiksmų visais lygmenimis. 2020 m. gegužės 27 d. komunikate „Proga Europai atsigauti ir paruošti dirvą naujai kartai“ Komisija pateikė pagrindines Europos ekonomikos gaivinimo plano rėmimo priemones, įskaitant priemones, kuriomis siekiama atgaivinti ekonomiką ir skatinti privačiąsias investicijas. Komunikate taip pat pabrėžta, kad nuolatinis iššūkis įmonėms bus likvidumas ir galimybė gauti finansavimą.

Šiame dokumente išdėstytų konkrečių pakeitimų tikslas – sukurti kuo palankesnes sąlygas Europos valstybių ekonomikai atsigauti po dabartinės COVID-19 pandemijos. Investicinių paslaugų teikimo taisyklės gali atlikti labai svarbų vaidmenį skatinant po krizės atsigaunančių Europos įmonių rekapitalizaciją. Pakoregavus biržos prekėms taikomus reikalavimus, realiosios ekonomikos įmonėms bus lengviau reaguoti į rinkos nepastovumą, tačiau kartu jos galės sudaryti naujas biržos prekių sutartis, o tai svarbu ir tam, kad stiprėtų tarptautinis euro vaidmuo. Šia peržiūra yra siekiama dviejų pagrindinių tikslų:

- sukurti palankesnes sąlygas investicijoms į realiąją ekonomiką ir
- sukurti sąlygas, leidžiančias greitai rekapitalizuoti Europos įmones.

Siekiant užtikrinti, kad finansų įstaigos ir tarpininkai galėtų vykdyti savo svarbiausią funkciją – finansuoti realiąją ekonomiką, tikslinga pakoreguoti tam tikrus Direktyvoje 2014/65/ES (toliau – FPRD II) nustatytus reikalavimus. Dar 2019 m. suinteresuotieji subjektai perspėjo Komisiją, kad kai kurie FPRD II įtvirtintų platinimo taisyklių aspektai yra nereikalingi arba yra pernelyg apsunkinantys. Dėl dabartinės COVID-19 pandemijos poreikis pašalinti formalias kliūtis, kurios nėra būtinai reikalingos, tapo dar svarbesnis. Reikalavimus patikslinus, investuotojai taip pat galėtų daugiau išteklių skirti COVID-19 pandemijos padariniams šalinti. Todėl Komisija siekia pertvarkyti tam tikrų sričių reikalavimus ir taip užtikrinti reikiamą pusiausvyrą tarp pakankamo skaidrumo klientui, aukščiausių apsaugos standartų ir įmonėms priimtino tų reikalavimų laikymosi išlaidų dydžio.

Tokiomis aplinkybėmis iš dalies keičiant investuotojams į finansines priemones taikomas FPRD II nuostatas yra siekiama pašalinti administracines kliūtis, kurios atsiranda dėl dokumentavimo ir duomenų atskleidimo taisyklių, tačiau nėra kompensuojamos atitinkamai didesne investuotojų apsauga. Iš dalies keičiamose nuostatose taip pat pertvarkomi pozicijų apribojimų ir atitinkami rizikos draudimo išimčių reikalavimai, taip siekiant paskatinti besikuriančias rinkas, kurių pagrindinė valiuta yra euro.

1.2. Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Nors šiame pasiūlyme yra išdėstytos neeilinės priemonės, kuriomis siekiama sušvelninti COVID-19 pandemijos padarinius ir padėti ekonomikai atsigauti, jis vis tiek atitinka bendrus FPRD II tikslus didinti rinkos skaidrumą ir vientisumą bei stiprinti investuotojų apsaugą.

1.3. Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Šis pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiama FPRD II, įtrauktas į priemonių paketą, kuriuo siekiama sukurti palankesnes sąlygas ekonomikai atsigauti po COVID-19 pandemijos. Į šį paketą taip pat įeina pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais iš dalies keičiamas Prospektų reglamentas¹, Pakeitimo vertybiniais popieriais reglamentas² ir Kapitalo reikalavimų reglamentas³.

Šiuo pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto taip pat siekiama prisidėti prie Kapitalo rinkų sąjungos tikslų diversifikuoti Europos įmones finansuojančius rinkos šaltinius ir sukurti palankesnes sąlygas tarpvalstybinėms investicijoms.

Tačiau ši iniciatyva turi derėti su visais kitais įvairių politikos sričių pasiūlymais, kuriuos Komisija ketina parengti siekdama sušvelninti COVID-19 pandemijos padarinius kapitalo rinkoms, įskaitant pagrindines ekonomikos gaivinimo priemones, pristatytas 2020 m. gegužės 27 d. Komisijos komunikate „Proga Europai atsigauti ir paruošti dirvą naujai kartai“.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

2.1. Teisinis pagrindas

Rengiant siūlomus pakeitimus vadovautasi tuo pačiu teisiniu pagrindu, kaip rengiant iš dalies keičiamą teisėkūros procedūra priimtą aktą, t. y. SESV 53 straipsnio 1 dalimi, pagal kurią yra leidžiama priimti priemones dėl nacionalinių nuostatų, reglamentuojančių galimybę pradėti investicinių įmonių, reguliuojamų rinkų ir duomenų paslaugų teikėjų veiklą, suderinimo.

2.2. Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Pagal SESV 4 straipsnį ES veiksmai, kuriais baigiama kurti vidaus rinka, turi būti įvertinami pagal Europos Sąjungos sutarties (ESS) 5 straipsnio 3 dalyje nustatytą subsidiarumo principą. Siūlomų priemonių tikslai – papildyti jau esamus ES teisės aktus, todėl jų siekti geriausia ES lygmeniu, o ne imantis skirtingų nacionalinių iniciatyvų. Finansų rinkos iš esmės yra tarpvalstybinės ir toks jų pobūdis ryškėja vis labiau. Dėl to įmonių ir rinkos operatorių konkurencijos sąlygos, įskaitant investuotojų apsaugą, turi būti vienodos visose valstybėse ir būtent šis siekis sudaro FPRD II esmę. Dėl tokios rinkų integracijos pavieniai valstybių narių veiksmai būtų daug mažiau efektyvūs, skatintų rinkų susiskaidymą ir dėl to imtų plisti reglamentavimo arbitražas ir būtų iškraipoma konkurencija. Pavyzdžiui, jeigu įvairiose valstybėse narėse investuotojams būtų suteikiama skirtingo lygio apsauga, didėtų rinkų susiskaidymas, mažėtų efektyvumas, imtų plisti žalingas reglamentavimo arbitražas.

¹ 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1129 dėl prospekto, kuris turi būti skelbiamas, kai vertybiniai popieriai siūlomi viešai arba įtraukiami į prekybos reguliuojamoje rinkoje sąrašą, ir kuriuo panaikinama Direktyva 2003/71/EB.

² 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2402, kuriuo nustatoma bendroji pakeitimo vertybiniais popieriais sistema ir sukuriamas specialioji paprasto, skaidraus ir standartizuoto pakeitimo vertybiniais popieriais sistema, ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/65/EB, 2009/138/EB ir 2011/61/ES bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 648/2012.

³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl prudenčių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012.

2.3. Proporcingumo principas

Pasiūlyme visapusiškai atsižvelgiama į proporcingumo principą, t. y. į tai, kad ES veiksmai turi būti tinkami tikslams pasiekti ir neviršyti to, kas būtina. Siūlomos priemonės, kuriomis siekiama palengvinti investicinėms įmonėms tenkančią naštą, atitinka proporcingumo principą. Ypač pažymėtina, kad rengiant siūlomus reikalavimus daugiausia dėmesio sutelkta į būtinybę suderinti investuotojų apsaugą, rinkų efektyvumą ir sektoriui tenkančias išlaidas. Buvo įvertintas ne tik kiekvienos siūlomos galimybės proporcingumas, bet kaip atskira problema aptartas ir nepakankamas esamų teisės normų proporcingumas. Todėl, kalbant apie reikiamą pusiausvyrą tarp siekiamo viešojo intereso ir priemonės išlaidų veiksmingumo, pažymėtina, kad pakeitimai atitinka proporcingumo principą.

2.4. Priemonės pasirinkimas

Priemonės siūloma įgyvendinti priimant direktyvą, kuria iš dalies keičiama FPRD II. Siūlomomis priemonėmis iš tiesų yra keičiamos arba papildomos esamos tame teisės akte išdėstytos nuostatos. Pagal SESV 53 straipsnio 1 dalį teisės aktus leidžiama priimti direktyvos pavidalu. Todėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/65/ES galima iš dalies pakeisti tik priimant direktyvą, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2014/65/ES.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

3.1. Poveikio vertinimas

Atskiras poveikio vertinimas kartu su šiuo pasiūlymu neteikiamas. Kadangi, siekiant padėti gaivinti ekonomiką, priemonės reikia priimti skubiai, vietoj poveikio vertinimo į kapitalo rinkų gaivinimo dokumentų rinkinį įtrauktame Komisijos tarnybų darbiname dokumente išdėstyta sąnaudų ir naudos analizė. Atsižvelgiant į išskirtines aplinkybes, susiklosčiusias kilus dabartinei COVID-19 pandemijai, šiuo pasiūlymu pirmiausia siekiama užtikrinti darnų reguliavimo reikalavimų taikymą, išsaugoti aukštus mažmeninių klientų apsaugos standartus, o didmeniniams klientams suteikti daugiau lankstumo ir užtikrinti, kad visapusiškai veikiančios biržos prekių rinkos galėtų atlikti savo svarbų vaidmenį gaivinant ES ekonomiką. Siūlomų priemonių analizė pateikta į kapitalo rinkų gaivinimo dokumentų rinkinį įtrauktame Komisijos tarnybų darbiname dokumente.

3.2. Pagrindinės teisės

Šiame pasiūlyme atsižvelgiama į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažintas pagrindines teises ir principus, visų pirma, laisvę užsiimti verslu (16 straipsnis) ir teisę į vartotojų apsaugą (38 straipsnis). Kadangi šia iniciatyva yra siekiama palengvinti investicinėms įmonėms tenkančią administracinę naštą ir kartu išsaugoti aukštus mažmeninių klientų apsaugos standartus, ja bus prisidedama prie teisės užsiimti verslu stiprinimo.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Iniciatyvos poveikis ES biudžetui nenumatomas.

5. KITI ELEMENTAI

5.1. Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka

Kadangi pakeitimais yra siekiama sušvelninti COVID-19 pandemijos padarinius, būtų naudingiausia, jei pakeitimus būtų galima pradėti taikyti greitai. Todėl tikimasi, kad siūlomi pakeitimai bus pradėti taikyti kuo anksčiau.

Europos rinkų ir vertybinių popierių institucija (toliau – EVPRI) ir toliau rinks reikiamus duomenis, pagal kuriuos bus galima stebėti COVID-19 pandemijos padarinius investicinėms įmonėms ir investicinei veiklai Europoje bei tai, kaip pandemija veikia rinkas ir priežiūros praktiką. Tai leis ateityje įvertinti naujas politikos priemones. Komisijos tarnybos taip pat toliau atidžiai stebės naujausius pokyčius ir užmegs dialogą su atitinkamais forumais, pavyzdžiui, Europos vertybinių popierių komitetu (EVPK).

Reikalavimų laikymasis ir vykdymas, prireikus, bus nuolat užtikrinamas Komisijai pradedant pažeidimų, susijusių su teisėkūros procedūra priimamų aktų neperkėlimu ar netinkamu perkėlimu, nagrinėjimo procedūras. Pranešimus apie ES teisės pažeidimus galima teikti per Europos finansų priežiūros institucijų sistemą (EFPI), į kurią įeina nacionalinės kompetentingos institucijos ir EVPRI.

5.2. Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas

5.2.1. Informacijos teikimo reikalavimų pakeitimai

Siūlomose iš dalies pakeistose nuostatose tam tikri reikalavimai atidžiai pertvarkyti siekiant užtikrinti tinkamesnę pusiausvyrą tarp investuotojų apsaugos ir palankesnių sąlygų aukštos kokybės investicinėms paslaugoms sukūrimo. Siekiant užtikrinti, kad mažmeniniams klientams būtų teikiama aukšto lygio investuotojų apsauga, iš dalies keičiamose nuostatose mažmeniniams klientams, profesionaliems klientams ir tinkamoms sandorio šalims taikomi reikalavimai atidžiai suderinami. Nors kai kurie reikalavimai sušvelninami visų kategorijų investuotojams (pvz., laipsniškai atsisakoma popieriuje teikiamos informacijos), pagal daugumą esamų nuostatų pakeitimų reikalavimai daugiausia sušvelninami profesionaliems klientams ir tinkamoms sandorio šalims.

Toliau pateiktoje lentelėje **apžvelgiami** siūlomi pakeitimai ir pažymima, kurių kategorijų investuotojams jie skirti.

Informacijos teikimo reikalavimų pakeitimai	
Laipsniškas standartiškai popieriuje teikiamos informacijos atsisakymas.	Pagal naują į 24 straipsnį įtraukiamą dalį bus užtikrinta, kad dokumentai būtų teikiami elektroniniu formatu. Tačiau mažmeniniai klientai gali pasirinkti informaciją gauti popieriuje.
Duomenų apie išlaidas ir mokesčius atskleidimas. Nustatoma tinkamoms sandorio šalims ir profesionaliems klientams galiojanti išimtis, taikoma kitoms paslaugoms nei konsultacijos dėl investicijų ir portfelio valdymas.	Pagal 29a ir 30 straipsnius kitų paslaugų nei konsultacijos dėl investicijų ir portfelio valdymas atveju tinkamų sandorio šalių ir profesionalių klientų atžvilgiu atleidžiama nuo pareigos teikti informaciją apie išlaidas ir mokesčius. Be to, jeigu naudojamos nuotolinio ryšio priemonės, visiems tomis paslaugomis besinaudojantiems klientams tam tikromis sąlygomis informacija apie išlaidas ir mokesčius turėtų būti teikiama tik po sandorio sudarymo (24 straipsnio 4 dalis).
Ex post informacijos teikimo reikalavimų sušvelninimas. Ypač pažymėtina, kad reikalavimas teikti informaciją apie dienos	25 straipsnio 6 dalyje nurodoma, nuo kokių priemonių taikymo tinkamos sandorio šalys ir profesionalūs klientai yra atleidžiami ir

pabaigos nuostolius skatina nepatyrusių investuotojų trumpalaikį požiūrį ir „bandos elgseną“, o tai nepadaeda formuoti visapusiška informacija pagrįsto rinkos supratimo. Profesionaliems klientams leidžiama pasirinkti gauti tokią informaciją.	kokias priemones profesionalūs klientai gali pasirinkti taikyti.
Reikalavimo teikti ataskaitas apie pavedimų vykdymą geriausiomis sąlygomis taikymo sustabdymas. Dabartinės formos ataskaitų apie pavedimų vykdymą geriausiomis sąlygomis investuotojai neskaito, o vertybinius popierius pinigų valdymo tikslais perkančios investicinės įmonės visą svarbią informaciją gauna kitais būdais (pvz. per brokerių susitikimus). Siekiant sumažinti tokių ataskaitų rengimo našta, reikalavimas jas teikti bus kurį laiką netaikomas, kol bus išsamiai išanalizuotos sklandesnio ataskaitų rengimo galimybės.	27 straipsnio 3 dalis papildoma nauja pastraipa, kurioje nustatoma, kad pareiga teikti šias ataskaitas laikinai netaikoma.
Sąnaudų ir naudos analizės panaikinimas. Kai palaikydamos nuolatinius santykius su klientais įmonės keičia vienus produktus kitais ir atlieka tinkamumo vertinimą, joms reikia gauti informaciją apie klientą sąnaudų ir naudos analizei atlikti. Profesionaliems klientams tai yra pernelyg didelė našta.	Į 25 straipsnio 2 dalį įterpiama nauja pastraipa, kurioje išdėstomi sąnaudų ir naudos analizės reikalavimai, šiuo metu nustatyti Deleguotojo reglamento (ES) 2017/565 54 straipsnio 11 dalyje, numatoma išimtis ir galimybė pasirinkti, ar atlikti tokią analizę profesionaliems klientams.
Produktų valdymas. Siekiant palengvinti ekonomikos finansavimą, obligacijoms su išpirkimo už visą kainą sąlygomis (angl. <i>make-whole clauses</i>) bus taikoma produkto valdymo reikalavimų išimtis.	Įmonių obligacijoms su išpirkimo už visą kainą sąlygomis nebus taikomi 16 straipsnio 3 dalies 2–6 punktai ir 24 straipsnio 2 dalis.

Išsamus priemonių apibūdinimas

(a) Laipsniškas standartinio popieriumi grindžiamo komunikacijos būdo atsisakymas

Dabar pagal FPRD II reikalaujama, kad visų investuotojų ataskaitos ir informacija būtų teikiama „patvariose laikmenose“, prie kurių priskiriami ir elektroniniai formatai (pvz., e. paštas), tačiau standartinis komunikacijos būdas tebėra popieriuje teikiami pranešimai (kai reikalaujama naudoti patvarią laikmeną). Kadangi daugelis klientų gali peržiūrėti savo investicinius portfelius internetu (arba, prireikus, susisiekti su savo investicine įmone), daugybė jiems siunčiamų popierinių ataskaitų jau tapo perteklinėmis. Laikydami šio FPRD II nustatyto reikalavimo bankai patiria nemažai išlaidų ir tai lėtina investicijų procesą.

Dėl šio standartinio komunikacijos būdo kai kurios įmonės per COVID-19 pandemiją patyrė sunkumų, susijusių su duomenų pateikimu klientams popieriuje, toks standartinis komunikacijos būdas neatitinka ir Komisijos žaliojo kurso bei Skaitmeninių finansų darbotvarkės tikslų. Kadangi dėl COVID-19 pandemijos sukulto ekonomikos nuosmukio tapo

dar svarbiau palengvinti investicijų procesą ir taip padidinti Europos įmonių finansavimo alternatyvas bei suteikti galimybę investicinėms įmonėms išteklius naudoti efektyviau, standartinis komunikacijos su klientais būdas turėtų būti bendravimas elektroninėmis priemonėmis (e. paštu, per specialią interneto svetainę arba elektroninio pašto dėžutę). Pasirinktas standartinis būdas turėtų būti naudojamas teikiant visus informacinius dokumentus, taip užtikrinant, kad klientui visa jam skirta informacija būtų lengvai prieinama vienoje vietoje. Todėl popieriuje teikiamos informacijos reikėtų atsisakyti kuo greičiau. Mažmeniniai investuotojai vis dar turės galimybę pasirinkti informaciją gauti popieriuje.

- (b) Reikalavimo teikti informaciją apie išlaidas ir mokesčius išimties nustatymas tinkamoms sandorio šalims ir profesionaliems klientams

Informacija apie išlaidas ir mokesčius turėtų užtikrinti investuotojams būtiniausią kainodaros skaidrumo lygį ir leisti jiems palyginti įvairius pasiūlymus. Dabar reikalavimai teikti informaciją apie išlaidas ir mokesčius yra vienodai taikomi visų klientų kategorijų atžvilgiu. Tačiau profesionalūs klientai, tinkamos sandorio šalys ir EVPRI⁴ ne kartą vieningai pažymėjo Komisijai, kad tokie reikalavimai nebėra naudingi, kai kalbama apie kitas paslaugas nei portfelio valdymas ir konsultacijos dėl investicijų. Šių klientų santykiai su savo investicinėmis įmonėmis yra kitokie negu mažmeninių klientų. Daugeliu atvejų šie rinkos dalyviai ne tik žino rinkos sąlygas ir įvairių tiekėjų kainas, bet ir patys apibrėžia atitinkamų sandorių sąlygas. Be to, profesionalūs klientai ir tinkamos sandorio šalys paprastai pateikia daug didelės vertės pavedimų, palyginti su mažmeninių investuotojų pateikiamais pavedimais, ir jiems labai svarbu, kad pavedimai būtų vykdomi greitai. Taigi didmeniniai klientai prašydami nurodyti jų sandorių kainas patys priverčia investicijų konsultantus ir brokerių įmones konkuruoti. Dėl to šios investuotojų grupės įgyja daugiau įtakos kainoms ir kainų kontrolės galimybių negu vidutinis mažmeninis klientas. Panaikinus reikalavimą teikti informaciją, kurios, kaip teigiama, nenaudoja nei tinkamos sandorio šalys, nei profesionalūs investuotojai, informacija bus individualizuojama ir didmeniniams klientams bus teikiami jiems reikalingi duomenys.

Per COVID-19 pandemiją, sukėlusią įtampą ES ekonomikoje ir finansų sistemoje, poreikis mažinti biurokratiją tapo dar aktualesnis. Užtikrinus sklandesnį investicijų procesą didmeniniams klientams, alternatyvi finansavimo galimybė greičiausiai bus nukreipta toms įmonėms, kurioms reikalingas naujas kapitalas. Pagal FPRD II naują 29a straipsnį ir iš dalies pakeistą 30 straipsnio 1 dalį tinkamos sandorio šalys ir profesionalūs klientai visiškai nebėgaus duomenų apie kitų paslaugų nei konsultacijos dėl investicijų ir portfelio valdymas išlaidas ir mokesčius. Mažmeninių klientų atžvilgiu taikomas reikalavimas nesikeičia.

- (c) Leidimas informaciją apie išlaidas pateikti vėliau, kai naudojamosi nuotolinio ryšio kanalais

FPRD II 24 straipsnyje išdėstyti išsamūs informacijos teikimo reikalavimai. Daugelis sandorių su visų kategorijų klientais dažnai sudaromi telefonu arba internetinėmis priemonėmis. Visų kategorijų investicinių paslaugų klientai pradėjo tikėtis, kad tokie „nuotoliniai pavedimai“ standartiškai bus vykdomi iškart. Kai informacija teikiama *ex ante*, atsiranda laiko atotrūkis ir rizika, kad per laikotarpį nuo pavedimo gavimo iki jo įvykdymo įvyks nepalankių kainų pokyčių. Reikalavimas sistemaiškai *ex ante* atskleisti duomenis apie išlaidas klientams yra nenaudingas. Tokiomis aplinkybėmis informaciją apie išlaidas atskleisti *ex ante* nėra nei tikslinga, nei pagrįsta, juolab kad klientui tektų prisiimti riziką dėl nepalankių

⁴ <https://www.EVPRI.europa.eu/press-news/EVPRI-news/EVPRI-advises-european-commission-inducements-and-costs-and-charges-disclosures>

kainos pokyčių per laikotarpį nuo *ex ante* informacijos apie išlaidas parengimo iki jos pateikimo.

Dėl COVID-19 pandemijos elektroninėmis investicinėmis paslaugomis imta naudotis intensyviau, todėl atsirado poreikis, kad sandoriai būtų efektyviai ir greitai vykdomi internetu ir telefonu. Kadangi dėl dabar taikomų reikalavimų duomenis apie išlaidas atskleisti *ex ante* yra vėluojama vykdyti sandorius tiems dalyviams, kuriems laikas turi esminės svarbos, o vėlavimo padariniai gali trukdyti pavedimą įvykdyti geriausiomis sąlygomis, klientams turėtų būti suteikta galimybė duoti sutikimą, kad dokumentai su informacija apie išlaidas būtų pateikti vėliau.

(d) Reikalavimų teikti ataskaitas apie suteiktas paslaugas sušvelninimas

Pagal FPRD II iš investicinių įmonių reikalaujama sudarius sandorį pateikti klientams ataskaitas apie jiems suteiktas paslaugas. Tinkamoms sandorio šalims ir profesionaliems klientams *ex post* ataskaitos apskritai neturėtų būti siunčiamos. Tačiau profesionaliems klientams turėtų būti palikta galimybė pasirinkti gauti tokias ataskaitas. Suteikus tokiems klientams galimybę pasirinkti jas gauti, bus užtikrinta, kad tie, kas ataskaitas gauti nori – ir toliau jas gautų, o tie, kuriems standartizuotai atskleidžiami duomenys neduoda jokios naudos, – jų nebegautų.

Pavyzdžiui, FPRD II 25 straipsnio 6 dalyje įmonės yra įpareigojamos po sandorio sudarymo pateikti klientams ataskaitas apie suteiktą paslaugą. Prie jų priskiriamos ir ataskaitos apie nuostolius, kurios yra teikiamos, kai nuostolis sudaro 10 proc. portfelio. Manoma, kad tokios ataskaitos tam tikriems klientams yra nenaudingos ir net klaidinančios, ypač tada, kai rinkos yra labai nepastovios, kaip nutiko ir prasidėjus COVID-19 pandemijai. Per COVID-19 pandemiją išryškėjo, kad pagal individualius poreikius ir laiku parengta informacija didmeniniams klientams yra daug aktualesnė negu ataskaitos, parengtos dėl nepastovių aplinkybių arba vien dėl administracinių terminų. Tam, kad įmonės rengtų, o klientai gautų informaciją, kuri jiems aktuali (t. y. būtų aktyviai reaguojama į aplinkybes), ypač sudėtingoje rinkos aplinkoje, tokios ataskaitos tinkamoms sandorio šalims teikiamos nebebus, o profesionalūs klientai galės pasirinkti, ar pageidauja jas gauti.

(e) Galimybė profesionaliems investuotojams atsisakyti sąnaudų ir naudos analizės pakeitimo atveju

FPRD II 25 straipsnio 2 dalyje yra reikalaujama, kad įmonės, teikdamos konsultacijas dėl investicijų arba portfelio valdymo paslaugas, įvertintų jų tinkamumą. Ši nuostata taikoma mažmeniniams ir profesionaliems klientams. 30 straipsnio 1 dalyje numatyta tinkamoms sandorio šalims taikytina išimtis. Dėl klientų, kurie jų prašymu gali būti laikomi profesionaliais⁵, pažymėtina, kad įmonės turi surinkti informaciją, kuri yra reikalinga, kad būtų galima pagrįstai nuspręsti, kad tam tikrą sandorį galima rekomenduoti arba sudaryti, kad tam tikras sandoris atitinka kliento investicijų tikslus, įskaitant klientui priimtina riziką, ir kad klientas yra finansiškai pajėgus prisiimti visą su sandoriu susijusią ir jo investicijų tikslus atitinkančią riziką. FPRD II II priedo I dalyje išvardytų profesionalių klientų atžvilgiu įmonės gali daryti prielaidą, kad klientas yra pajėgus finansiškai prisiimti investicinę riziką.

Dabar palaikydamos nuolatinius santykius su klientais įmonės privalo rengti tam tikros su portfeliu susijusios veiklos, apimančios vienų produktų keitimą kitais, sąnaudų ir naudos analizę. Pagal dabartinę tvarką prieš keisdamos vienus produktus kitais investicinės įmonės

⁵ Remiantis FPRD II priedo II skyriaus II dalimi.

privalo gauti reikalingą informaciją iš kliento ir gebėti įrodyti, kad išlaidos yra didesnės už naudą. Laikomasi pozicijos, kad tinkamumo tikrinimas vienus produktus keičiant kitais galioja visai su portfeliu susijusiai veiklai, o ne produktų keitimams, kuriems jis skirtas, kaip antai „lygiaverčio“ produkto pardavimui ir įsigijimui (pavyzdžiui, kai parduodami Europos kapitalo investicijų fondo investiciniai vienetai ir įsigijami Europos kapitalo biržinio fondo investiciniai vienetai, iš esmės pasižymintys tomis pačiomis savybėmis).

Siekiant palengvinti sparčią realiosios ekonomikos kapitalizaciją, didmeniniai klientai turi galėti kuo greičiau pakeisti savo investicijų strategijas. Jeigu vienus produktus keisti kitais būtų lengviau, didmeniniams klientams būtų suteikiamas akstinas investuoti į kitus, naujus verslo modelius, taigi pradiniu ekonomikos gaivinimo etapu jie galėtų padėti platesniam įmonių ratui. Todėl profesionaliems klientams turėtų būti leidžiama pasirinkti, ar ši priemonė jiems taikoma. Dėl to esminiai reikalavimai, šiuo metu išdėstyti Deleguotojo reglamento (ES) 2017/565 54 straipsnio 11 dalyje, bus įtraukti į FPRD II 25 straipsnio 2 dalį, o nuoroda į šią nuostatą bus įtraukta į nuostatų, kurios profesionaliems klientams netaikomos, bet kurias jie gali pasirinkti taikyti, sąrašą.

(f) Produktų valdymas

Produktų valdymo reikalavimai šiuo metu yra taikomi visoms finansinėms priemonėms, nepriklausomai nuo kliento, nors atrodytų, kad paprastos (angl. *plain vanilla*) obligacijos ypatumų vertinimas, kai sandoriai sudaromi tarp tinkamų sandorio šalių, duoda mažai naudos. Gairėse dėl produktų valdymo⁶ EVPRI šį nepakankamo proporcingumo klausimą bandė iš dalies išspręsti rekomenduodama „nesudėtingiems produktams“ taikyti didesnę lankstumą.

Per konsultacijas dėl FPRD II suinteresuotieji subjektai pateikė duomenų, kad tam tikroms priemonėms, kurios dažnai laikomos paprastomis, taikomos produktų valdymo taisyklės trukdė optimaliai paskirstyti kapitalą pasinaudojant itin aktyviomis antrinėmis rinkomis. Dabartinės COVID-19 pandemijos sukeltos krizės aplinkybėmis yra būtina kurti palankesnes kapitalo emisijos sąlygas. Emitentai ir investuotojai privalo turėti tinkamų priemonių, kad galėtų lengvai leisti naują kapitalą ir lengvai įgyti prieigą prie didesnės investuotojų bazės. Kuo anksčiau tos priemonės pradės veikti praktiškai, tuo bus naudingiau ir įmonėms, ir investuotojams.

Todėl šiuo pasiūlymu produktų valdymo reikalavimai paprastoms įmonių obligacijoms su išpirkimo už visą sumą sąlygomis (tai šioms obligacijoms būdinga investuotojų apsaugos savybė) yra panaikinami. Siūlomos išimties tikslas – užtikrinti, kad mažmeniniai investuotojai galėtų investuoti į įvairesnes paprastas įmonių obligacijas, tačiau šią išimtį reikėtų papildyti aiškia taisykle, kad išpirkimo už visą sumą sąlyga savaime nėra pagrindas šias priemones laikyti mažmeninių ir draudimo principu pagrįstų investicinių produktų paketu. Ši speciali išimtis leis emitentams išplėsti investuotojų bazę, mažmeniniams investuotojams, investuojantiems į sudėtingesnius produktus, suteiks didesnes priemonių pasirinkimo galimybes, o į sudėtingus produktus investuojantys investuotojai, nepriklausomai nuo to, kokiai kategorijai jie priklauso, toliau naudosis jiems taikoma apsauga. Esminis ekonomikos gaivinimo priemonių paketo aspektas yra tai, kad mažmeniniai klientai gali įgyti fiksuotų pajamų produktų pozicijų, nes tokie produktai yra itin svarbūs dėl diversifikavimo ir rizikos mažinimo priežasčių.

(g) Ataskaitos apie pavedimų vykdymą geriausiomis sąlygomis

⁶ https://www.EVPRI.europa.eu/sites/default/files/library/EVPRI35-43_620_guidelines_on_mifid_ii_product_governance_requirements_0.pdf

Pagal FPRD II 27 straipsnio 3 dalį yra reikalaujama, kad finansinių priemonių, kurioms taikomas Reglamento (ES) Nr. 600/2014 23 ir 28 straipsniuose nustatytas prekybos reikalavimas, atveju – kiekviena prekybos vieta ir sistemingai sandorius savo viduje sudarantis tarpininkas, o visų kitų finansinių priemonių atveju – kiekviena vykdymo vieta periodiškai viešai skelbtų duomenis, susijusius su sandorių vykdymo toje vietoje kokybe. Periodiškai skelbiamose ataskaitose turi būti pateikiama informacija apie individualių finansinių priemonių sandorių įvykdymo kainą, išlaidas, greitį ir tikimybę (kaip išsamiau aprašyta Deleguotajame reglamente (ES) 2017/575 (TRS Nr. 27)). Pasak suinteresuotųjų subjektų, investuotojai tas ataskaitas skaito retai, o apie tai galima spręsti iš to, kad ataskaitų iš suinteresuotųjų subjektų interneto svetainių parsisiunčiama labai nedaug. Todėl daroma prielaida, kad naudodamiesi tais duomenimis investuotojai negali atlikti prasmingo įmonių palyginimo arba kad jie to nedaro. Vertybinius popierius pinigų valdymo tikslais perkančios investicinės įmonės taip pat pažymėjo, kad visą svarbią informaciją apie sandorių įvykdymą geriausiomis sąlygomis gauna kitais būdais (pvz., per brokerių susitikimus). Dėl dabartinės krizės problemos, susijusios su daug kainuojančiu ataskaitų apie pavedimų vykdymą geriausiomis sąlygomis rengimu, reikia spręsti dar skubiau. Tai matyti ir iš EVPRI pranešimo, kad dėl susiklosčiusių išskirtinių COVID-19 pandemijos sukeltų aplinkybių įmonės galbūt nebeturėtų tiek daug dėmesio skirti šių ataskaitų rengimui⁷.

Todėl reikalavimo skelbti ataskaitas apie pavedimų vykdymą geriausiomis sąlygomis reikėtų nebetaikyti. Tada išteklius, kurie šiuo metu naudojami šioms ataskaitoms rengti, būtų galima panaudoti kitur, o įmonėms ir prekybos vietoms nebereikėtų investuoti savo išteklių į daug kainuojantį šio reikalavimo įgyvendinimą. Investuotojų apsauga dėl to nesumažės, nes investuotojai dabar tų ataskaitų neskaito apskritai, o vertybinius popierius pinigų valdymo tikslais perkančios investicinės įmonės atitinkamą informaciją gauna kitais būdais. 2021 m. atlikdama visapusišką FPRD II peržiūrą Komisija įvertins, ar reikalavimą skelbti šias ataskaitas reikėtų visiškai panaikinti, ar ataskaitas skelbti, tačiau kitokiu būdu.

5.2.2. *Priemonės, darančios poveikį energetikos išvestinių finansinių priemonių rinkoms*

Siūlomose iš dalies pakeistose nuostatose atidžiai pertvarkomi pozicijų apribojimų reikalavimai ir rizikos draudimo išimtis, taip siekiant užtikrinti, kad naujos rinkos, kurių pagrindinė valiuta yra euras, galėtų klestėti, o paslaugų teikėjai ir gamintojai galėtų apdrausti savo riziką, tačiau kartu būtų išsaugotas biržos prekių rinkų vientisumas (išskyrus žemės ūkio biržos prekes, ypač tas, kurių pagrindą sudaro žmonėms vartoti skirti produktai).

Siūlomi pakeitimai apibendrinti toliau pateikiamoje lentelėje.

Pakeitimai, susiję su biržos prekių rinkomis (išskyrus žemės ūkio biržos prekes)	
Iš dalies keičiami pozicijų apribojimai. Dabartinė pozicijų apribojimų tvarka neigiamai veikia naujų biržos prekių rinkų likvidumą. Siekiant užtikrinti, kad biržos prekių rinkas būtų galima plėtoti, pozicijų apribojimai yra taikomi tik žemės ūkio biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms arba biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms,	Pakeičiamas 57 straipsnis – pozicijų apribojimų mastas iš dalies pakeičiamas taip, kad pozicijų apribojimai būtų taikomi tik žemės ūkio sutartims ir svarbioms arba esminėms sutartims.

⁷ <https://www.EVPRI.europa.eu/press-news/EVPRI-news/EVPRI-provides-clarifications-best-execution-reports-under-mifid-ii>.

kurios yra laikomos svarbiomis arba esminėmis. EVPRI bus įgaliota parengti reguliavimo standartų projektą ir jame nustatyti, kurioms žemės ūkio išvestinėms finansinėms priemonėms ir kurioms svarbioms arba esminėms išvestinėms finansinėms priemonėms taikomi pozicijų apribojimai. Dėl esminių arba svarbių išvestinių finansinių priemonių pažymėtina, kad EVPRI atsižvelgs į 300 000 lotų per metus vidutinį bendrosios atviros pozicijos dydį, rinkos dalyvių skaičių ir pagrindinę biržos prekę. Žemės ūkio išvestinių finansinių priemonių atveju ypač daug dėmesio bus skirta toms išvestinėms finansinėms priemonėms, kurios pagrįstos žmonėms vartoti skirtais maisto produktais. Išbraukiama sąvoka „ta pati sutartis“. Konkuruojančioms prekybos vietoms, prekiaujančioms tomis pačiomis biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kurios pagrįstos ta pačia pagrindine priemone ir kurioms būdingos tokios pačios savybės, mažiau likvidžiose rinkose dabartinė „tos pačios sutartis“ apibrėžtis yra nepalanki. Siekiant užtikrinti vienodas veiklos sąlygas, sąvoka „ta pati sutartis“ išbraukiama ir vietoj jos naudojamas glaudesniu kompetentingų institucijų (KI) bendradarbiavimu pagrįstas metodas. Sugriežtinama pozicijų valdymo kontrolė. Įvairios prekybos vietos pozicijas valdo labai nevienodai. Todėl, prireikus, pozicijų valdymo kontrolė bus griežtinama. EVPRI bus suteikti įgaliojimai išsamiau paaiškinti pozicijų valdymo kontrolės turinį, atsižvelgiant į atitinkamų prekybos vietų ypatumus.	Iš dalies keičiama 57 straipsnio 6 dalis dėl pozicijų apribojimų „toms pačioms sutartimis“ ir 58 straipsnio 2 dalis dėl informacijos teikimo centrinei kompetentingai institucijai apie tų pačių sutarčių poziciją. Iš dalies keičiama 57 straipsnio 8 dalis, kad b punkte nurodyta galimybė susipažinti su informacija apimtų ir informaciją apie susijusių sutarčių pozicijas, turimas kitose prekybos vietose, ir, jei taikoma, nebiržines pozicijas, įgytas per narius ir dalyvius.
Įvedama griežtai apibrėžta rizikos draudimo išimtis. – Rizikos draudimo išimtį turėtų būti galima taikyti, kai iš esmės komercinei grupei priklausantis asmuo yra registruotas kaip investicinė įmonė ir sudaro sandorius tos grupės vardu.	57 straipsnio 1 dalyje numatoma rizikos draudimo išimtis: – finansų sandorio šalims, kurios veikia kaip komercinės grupės klientus aptarnaujantys subjektai, pozicijų, kurios yra laikomos siekiant sumažinti grupės komercinių subjektų riziką, atžvilgiu;

– Pozicijų apribojimo išimtis taip pat nustatoma finansų ir ne finansų sandorio šalių pozicijoms, susidariusioms dėl sandorių, skirtų privalomiems likvidumo suteikimo reikalavimams įvykdyti. EVPRI bus suteikti įgaliojimai nustatyti tvarką, pagal kurią asmenys gali kreiptis dėl galimybės taikyti atitinkamą išimtį – griežtai apibrėžtą rizikos draudimo išimtį arba likvidumo suteikimo reikalavimų išimtį. Vertybiniiais popieriais pakeistoms išvestinėms finansinėms priemonėms pozicijų apribojimo reikalavimai netaikomi, nes pagal dabartinę pozicijų apribojimų tvarką šių priemonių unikalumas nepripažįstamas.	– finansų ir ne finansų sandorio šalių pozicijoms, kurias galima objektyviai įvertinti kaip atsiradusias iš sandorių, sudarytų siekiant įvykdyti pareigą suteikti likvidumą prekybos vietoje, kaip nurodyta 2 straipsnio 4 dalies ketvirtos pastraipos c punkte. 57 straipsnio 1 dalyje nustatoma 4 straipsnio 1 dalies 44 punkto c papunktyje apibrėžtoms finansinėms priemonėms taikoma išimtis, susijusi su biržos preke arba pagrindine I priedo C skirsnio 10 punkte nurodyta priemone.
Supaprastinami pagalbinės veiklos kriterijai, nes kiekybiniai papildomos veiklos kriterijai yra itin sudėtingi ir jų aspektai, susiję su asmenimis, turinčiais teisę pasinaudoti išimtimi, nesikeitė.	2 straipsnio 1 dalies j punktas bus keičiamas išbraukiant visus kiekybinius elementus.

Priemonės dėl energetikos išvestinių finansinių priemonių pozicijų apribojimų ir rizikos draudimo išimties yra tarpusavyje susijusios. Ta apimtimi, kuria pozicijos apribojimai yra naudingi, jie neturėtų trukdyti komercinėms įmonėms sudaryti riziką mažinančius sandorius. Todėl, sumažinus pozicijų apribojimų taikymo mastą ir juos taikant tik labiausiai išvystytoms biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms, sumažės poreikis taikyti rizikos draudimo išimtis. Būtent dėl to Komisija svarsto galimybę taikyti specialias priemones, pagal kurias rizikos draudimo išimtis būtų derinama su esminių lyginamųjų išvestinių finansinių priemonių pozicijų apribojimais.

(a) Pozicijų apribojimų tvarka, taikoma esminėms lyginamosioms sutartims

Problemos, susijusios su FPRD II nustatyta pozicijų apribojimų tvarka ir jos nelankstumu, per COVID-19 pandemiją išryškėjo dar labiau. Paaiškėjo, kad įvairūs biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijų apribojimai nebeatitinka esamos padėties, o norint juos pritaikyti prie greitai kintančių rinkos sąlygų, reikia įgyvendinti ilgą pokyčių procesą. Pozicijų apribojimai būtų taikomi tik išvestinėms finansinėms priemonėms, pagrįstoms žemės ūkio produktais, ypač žmonėms vartoti skirtais produktais, biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms, kuriomis prekiaujama prekybos vietose, ir svarbioms arba esminėms ekonomiškai lygiavertėms nebiržinėms išvestinėms finansinėms priemonėms.

Komisija įgalios EVPRI parengti techninius reguliavimo standartus (TRS) ir juose apibrėžti ypatumus, pagal kuriuos išvestinės finansinės priemonės bus priskiriamos prie svarbių arba esminių išvestinių finansinių priemonių, taip pat apibrėžti, kurioms žemės ūkio išvestinėms finansinėms priemonėms, ypač išvestinėms finansinėms priemonėms, pagrįstoms žmonėms vartoti skirtais produktais, yra taikomi pozicijų apribojimai. Dėl esminių ir svarbių išvestinių finansinių priemonių pažymėtina, kad EVPRI atsižvelgs į 300 000 lotų per metus atviros pozicijos dydį, aktyvių rinkos dalyvių skaičių ir pagrindinę biržos prekę. Pakankamai didelis

išvestinių finansinių priemonių atviros pozicijos lotų skaičius per vienus metus užtikrins, kad būtų imamos tik tos išvestinės finansinės priemonės, kurių kaina naudojama kaip pagrindinės biržos prekės lyginamasis rodiklis. Atitinkamai nustačius 300 000 lotų esminių išvestinių finansinių priemonių skaičiaus ribą bus užtikrinta, kad pozicijų apribojimai toliau būtų taikomi tik tam tikroms svarbioms arba esminėms biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms, kuriomis prekiaujama ES. Kiti kriterijai bus nustatyti 2 lygiu.

(b) Konkreiti rizikos draudimo išimtis

Dabartinėmis rinkos aplinkybėmis rinkos dalyviams gali iškilti poreikis skubiai pritaikyti rizikos draudimo išimtis. Tačiau krizės sąlygomis jiems gali būti sudėtinga parengti ir pateikti paraišką dėl rizikos draudimo išimties taikymo prieš tai, kai dėl pozicijų apribojimo jų prekybos veikla bus nepagrįstai apribota. Pagal FPRD II rizikos draudimo išimties neleidžiama taikyti jokioms finansų įstaigoms. Iki FPRD II priėmimo kai kurios komercinės grupės nusprendė kaip investicinę įmonę užregistruoti subjektą, kuris jų vardu sudarytų grupės komercinių subjektų riziką mažinančius sandorius. Kadangi dabar jie laikomi finansų įstaigomis, tokios iš esmės komercinei grupei priklausančios įstaigos rizikos draudimo išimties taikyti negali. Rizikos draudimo išimtį turėtų būti galima taikyti tais atvejais, kai iš esmės komercinei grupei priklausantis asmuo yra registruotas kaip investicinė įmonė ir sudaro sandorius tos komercinės grupės vardu. Išimtis taikoma tos finansų sandorio šalies turimoms pozicijoms, kurias galima objektyviai įvertinti kaip mažinančias tiesiogiai su grupės ne finansų įstaigų komercine veikla susijusią riziką. Ši rizikos draudimo išimtis neturėtų būti laikoma papildoma pozicijų apribojimų tvarkos išimtimi, veikiau tai būdas rizikos draudimo išimti, kuria šiaip jau gali naudotis grupės komerciniai subjektai, perduoti grupės finansų sandorio šaliai.

Per COVID-19 pandemiją paaiškėjo, kad tam tikromis aplinkybėmis likvidumą suteikti – net pačioms likvidžiausioms išvestinėms finansinėms priemonėms – būna sudėtinga. Todėl Komisija pozicijų apribojimų išimtį nustato ir finansų bei ne finansų sandorio šalims, kurios vykdo privalomą pareigą suteikti likvidumą. Ši išimtis yra analogiška sandoriams, kurie sudaromi vykdant pareigą suteikti likvidumo prekybos vietose, taikamai papildomos veiklos kriterijaus išimčiai.

(c) Papildomos veiklos kokybinis kriterijus

Rinkos dalyviams, profesionaliai prekiaujantiems biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, yra leidžiama pasinaudoti reikalavimo gauti investicinės įmonės veiklos leidimą išimtimi, jeigu jų vykdoma prekyba yra papildoma veikla pagrindinės veiklos atžvilgiu. Rinkos dalyviai turi kasmet informuoti atitinkamą kompetentingą instituciją, kad naudojasi šia išimtimi, ir pateikti reikiamus duomenis, kuriais įrodytų, kad atitinka kiekybinius kriterijus. Šie kiekybiniai kriterijai yra itin sudėtingi, o krizės sąlygomis veiklą tęsiantys rinkos dalyviai dėl to susiduria su didelėmis kliūtimis. Papildomos veiklos kriterijus bus labai supaprastintas. Pagal pasiūlymą dėl dabartinio itin techninio kiekybinio papildomos veiklos kriterijaus yra siūloma vėl naudoti tik kokybinį kriterijų. Be to, papildomai veiklai, kurią sudaro prekyba apyvartiniais taršos leidimais ES ir trečiųjų šalių prekybos vietose, taikoma išimtis bus peržiūrėta siekiant užtikrinti, kad ji padėtų ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemai (ES ATLPS) tinkamai veikti ir siekti savo tikslų.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria siekiant padėti ekonomikai atsigauti nuo COVID-19 pandemijos iš dalies keičiamos Direktyvos 2014/65/ES nuostatos dėl informacijos teikimo reikalavimų, produktų valdymo ir pozicijų apribojimų

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 53 straipsnio 1 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) valstybių narių gyventojai, įmonės, sveikatos sistemos ir ekonomika stipriai nukentėjo nuo COVID-19 pandemijos. Komisija savo 2020 m. gegužės 27 d. komunikate Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Proga Europai atsigauti ir paruošti dirvą naujai kartai“⁸ pabrėžė, kad per artimiausius mėnesius įmonėms ir toliau teks atremti likvidumo ir galimybių gauti finansavimą iššūkius. Todėl labai svarbu iš dalies pakeisti tam tikrus jau priimtų finansų sektoriaus teisės aktų aspektus ir taip padėti atsigauti po didžiulio ekonominio sukrėtimo, kurį sukėlė COVID-19 pandemija. Šis priemonių paketas yra priimamas kaip kapitalo rinkų gaivinimo dokumentų rinkinio dalis;
- (2) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES⁹ dėl finansinių priemonių rinkų priimta 2014 m., reaguojant į 2007–2008 m. finansų krizę. Priėmus šią direktyvą, Sąjungos finansų sistema pastebimai sustiprinta, visoje Sąjungoje užtikrintas aukštas investuotojų apsaugos lygis. Reikėtų apsvarstyti, kaip dar labiau supaprastinti reguliavimą, sumažinti investicinių įmonių patiriamas reikalavimų laikymosi išlaidas ir pašalinti konkurencijos iškraipymus;
- (3) kalbant apie reikalavimus, kuriais siekta apsaugoti investuotojus, pažymėtina, kad Direktyvos 2014/65/ES tikslas pritaikyti priemones, pagal kurias būtų atsižvelgta į kiekvienos kategorijos investuotojų (mažmeninių klientų, profesionalių klientų ir tinkamų sandorio šalių) ypatumus, nebuvo iki galo pasiektas. Kai kurie iš tų

⁸ COM/2020/456 *final*, 2020 5 27.

⁹ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

reikalavimų ne visada padėjo stiprinti investuotojų apsaugą, o kartais net trukdė sklandžiai vykdyti investicinius sprendimus. Todėl kai kuriuos direktyvos reikalavimus reikia iš dalies pakeisti, kad reikalavimas apsaugoti investuotojus būtų geriau suderintas su siekiu sukurti palankesnes sąlygas investicinėms paslaugoms teikti ir investicinei veiklai vykdyti;

- (4) produktų valdymo reikalavimai gali apriboti įmonių obligacijų pardavimą. Įmonių obligacijos su išpirkimo už visą sumą sąlyga paprastai laikomos saugiais ir paprastais produktais, kuriais gali naudotis mažmeniniai klientai. Tokia išpirkimo už visą sumą sąlyga apsaugo investuotojus nuo nuostolių, jeigu emitentas nusprendžia grąžinti skolą prieš terminą, nes užtikrinama, kad investuotojams būtų sumokėti atkarpų, kurias jie būtų gavę, jeigu obligacija nebūtų buvusi išpirkta, dabartinė vertė. Todėl produktų valdymo reikalavimai įmonių obligacijoms su išpirkimo už visą kainą sąlygomis nebetaikomi;
- (5) ir pagal Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (EVPRI) kvietimą teikti informaciją apie paskatų ir informacijos atskleidimo reikalavimų pagal Direktyvą 2014/65/ES išlaidas poveikį, ir per Komisijos surengtas viešas konsultacijas buvo patvirtinta, kad profesionaliems klientams ir tinkamoms sandorio šalims nėra reikalinga standartizuota, privaloma informacija apie išlaidas, nes jie jau gauna reikalingą informaciją, kai derasi su paslaugų teikėju. Tokia informacija būna pritaikyta pagal jų poreikius ir dažnai – daug išsamesnė. Todėl duomenų apie išlaidas ir sąnaudas atskleidimo reikalavimai neturėtų būti taikomi tinkamų sandorio šalių ir profesionalių klientų atžvilgiu, išskyrus konsultacijų dėl investicijų ir portfelio valdymo paslaugų atvejus, nes profesionalūs klientai, užmezgantys portfelio valdymo arba konsultacijų dėl investicijų santykius, ne visada turi pakankamai patirties arba žinių, kad jų atžvilgiu reikalavimo teikti informaciją apie išlaidas ir sąnaudas būtų galima netaikyti;
- (6) dabar iš investicinių įmonių yra reikalaujama atlikti tam tikros portfelio veiklos sąnaudų ir naudos analizę, jeigu nuolat palaikant santykius su klientu vienos finansinės priemonės pakeičiamos kitomis. Todėl investicinės įmonės privalo surinkti reikiamą informaciją iš kliento ir gebėti įrodyti, kad tokio pakeitimo nauda yra didesnė už išlaidas. Kadangi profesionalių klientų, kurie dažnai keičia finansines priemones, atveju dėl šio reikalavimo užkraunama pernelyg didelė našta, jie turėtų būti atleisti nuo šio reikalavimo laikymosi, tačiau turėti galimybę pasirinkti šio reikalavimo laikytis. Kadangi mažmeniniams klientams yra reikalinga aukšto lygio apsauga, ši galimybė turėtų būti suteikta tik profesionaliems klientams;
- (7) klientai, nuolat palaikantys santykius su investicine įmone, privaloma tvarka – periodiškai arba įvykus tam tikriems įvykiams – gauna ataskaitas apie suteiktas paslaugas. Nei investicinių įmonių, nei jų profesionalių klientų nuomone tokios ataskaitos apie suteiktas paslaugas nėra naudingos. Paaškinę, kad profesionaliems klientams šios ataskaitos ypač nenaudingos, kai rinkos yra itin nepastovios, nes tada ataskaitos teikiamos labai dažnai ir jų teikiama labai daug. Gavę ataskaitas, profesionalūs klientai dažnai jų neskaito arba, užuot toliau laikęsi ilgalaikės investicijų strategijos, priima skubotus investicinius sprendimus. Todėl tinkamoms sandorio šalims tokių ataskaitų apie suteiktas paslaugas teikti nebereikėtų, o profesionaliems klientams reikėtų palikti galimybę pasirinkti gauti tokias ataskaitas apie suteiktas paslaugas;
- (8) Direktyvoje 2014/65/ES nustatyti reikalavimai teikti informaciją apie tai, kaip pavedimai buvo įvykdyti klientui palankiausiomis sąlygomis. Todėl techninėse

ataskaitose pateikiama daug išsamios kiekybinės informacijos apie pavedimo vykdymo vietą, finansinę priemonę, kainą, sąnaudas ir įvykdymo tikimybę. Iš to, kad tų ataskaitų iš investicinių įmonių interneto svetainių atsisiunčiama labai mažai, galima spręsti, kad investuotojai jas skaito retai. Kadangi ataskaitose pateikiami duomenys nepadedą investuotojams atlikti prasmingų palyginimų, reikalavimo skelbti šias ataskaitas taikymą reikėtų laikinai sustabdyti;

- (9) siekiant palengvinti investicinių įmonių ir jų klientų bendravimą, taigi ir patį investavimo procesą, investicinė informacija turėtų būti automatiškai teikiama elektroniniu būdu, o ne popieriuje. Tačiau mažmeniniai klientai turėtų turėti galimybę paprašyti informaciją ir toliau teikti popieriuje;
- (10) pagal Direktyvą 2014/65/ES asmenims, profesionaliai prekiaujantiems biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, apyvartiniais taršos leidimais ir apyvartinių taršos leidimų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kai ši prekyba yra papildoma veikla pagrindinės veiklos atžvilgiu, leidžiama pasinaudoti reikalavimo gauti investicinės įmonės veiklos leidimą išimtimi. Asmenys, prašantys leisti taikyti papildomos veiklos kriterijų, privalo kasmet informuoti atitinkamą kompetentingą instituciją, kad naudojami tokia galimybe, ir pateikti reikalingus duomenis, kuriais įrodytų, kad atitinka du kiekybinius kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, ar jo prekybos veikla yra papildoma pagrindinės veiklos atžvilgiu. Pagal pirmąjį kriterijų yra lyginamas subjekto spekuliacinės prekybos veiklos ir bendros prekybos veiklos Sąjungoje mastas pagal turto klases. Pagal antrąjį kriterijų lyginamas spekuliacinės prekybos veiklos mastas, įskaitant visų klasių turtą, ir bendra subjekto vykdomos prekybos finansinėmis priemonėmis veikla grupės lygmeniu. Gali būti taikomas alternatyvus antrojo kriterijaus variantas – tada lyginamas spekuliacinės prekybos veikloje naudojamo kapitalo dydis ir faktinis pagrindinėje veikloje grupės lygmeniu naudojamo kapitalo dydis. Šie kiekybiniai kriterijai yra itin sudėtingi ir dėl jų niekaip nepasikeitė, kas turi teisę pasinaudoti išimtimi. Todėl išimtis turėtų būti taikoma tik pagal kokybinius rodiklius. Asmenys, turintys teisę pasinaudoti išimtimi, įskaitant rinkos formuotojus, vykdo prekybą savo sąskaita arba teikia kitas investicines paslaugas nei prekyba savo sąskaita pagrindinės veiklos klientams arba tiekėjams. Kalbant apie papildomą veiklą ir vertinant grupės lygmeniu, išimtis abiem atvejais gali būti taikoma ir individualiai, ir bendrai. Galimybės pasinaudoti šia išimtimi nereikėtų suteikti asmenims, kurie taiko didelio dažnio algoritminės prekybos metodą arba priklauso grupei, kurios pagrindinę veiklą sudaro investicinių paslaugų teikimas, bankinė veikla arba kurie veikia kaip biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkos formuotojai. Visas nuostatas dėl kiekybinių aspektų reikėtų išbraukti;
- (11) dabar kompetentingos institucijos turi nustatyti ir taikyti biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama prekybos vietose, ir Komisijos nurodytų ekonomiškai lygiaverčių nebiržinės prekybos sutarčių grynųjų pozicijų, kurias bet kuriuo metu gali turėti asmuo, dydžio apribojimus. Kadangi paaiškėjo, jog pozicijų apribojimų tvarka yra nepalanki naujų biržos prekių rinkų plėtojimui, naujoms biržos prekių rinkoms pozicijų apribojimų tvarkos nereikėtų taikyti. Vietoj to, pozicijų apribojimai turėtų būti taikomi tik toms biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms, kurios yra laikomos svarbiomis arba esminėmis, ir jų ekonomiškai lygiavertėms nebiržinės prekybos sutartims. Svarbios arba esminės išvestinės finansinės priemonės yra energetikos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės, kurių atvirą poziciją per vieną metų laikotarpį sudaro ne mažiau kaip 300 000 lotų. Dėl itin didelės svarbos piliečiams žemės ūkio biržos prekėms, pagrįstoms žmonėms vartoti skirtais produktais, ir jų ekonomiškai lygiavertėms nebiržinės prekybos

sutartims dabartinė pozicijų apribojimų tvarka bus taikoma ir toliau. EVPRI turėtų būti įgaliota parengti reguliavimo standartų projektą ir jame nustatyti, kurioms žemės ūkio išvestinėms finansinėms priemonėms, pagrįstoms žmonėms vartoti skirtais produktais, ir kurioms esminėms arba svarbioms išvestinėms finansinėms priemonėms yra taikomi pozicijų apribojimai. Dėl esminių arba svarbių išvestinių finansinių priemonių pažymėtina, kad EVPRI turėtų atsižvelgti į 300 000 lotų per metus atviros pozicijos dydį, aktyvių rinkos dalyvių skaičių ir pagrindinę biržos prekę;

- (12) pagal Direktyvą 2014/65/ES rizikos draudimo išimčių neleidžiama taikyti jokioms finansų įstaigoms. Kai kurios iš esmės komercinės grupės, prekybos tikslais įsteigusios finansų įstaigą, atsidūrė tokioje padėtyje, kad jų finansų įstaiga grupės vardu galėjo sudaryti ne visus sandorius, nes neatitiko rizikos draudimo išimties taikymo kriterijų. Todėl reikėtų įvesti griežtai apibrėžtą finansų sandorio šalims taikomą rizikos draudimo išimtį. Rizikos draudimo išimtį turėtų būti galima taikyti, kai iš esmės komercinei grupei priklausantis asmuo yra registruotas kaip investicinė įmonė ir sudaro sandorius tos komercinės grupės vardu. Tam, kad ši rizikos draudimo išimtis būtų taikoma tik finansų įstaigoms, kurios sudaro sandorius iš esmės komercinei grupei priklausančių ne finansų įstaigų vardu, rizikos draudimo išimtis turėtų būti taikoma tos finansų įstaigos turimoms pozicijoms, kurias galima objektyviai įvertinti kaip mažinančias su grupės ne finansų įstaigų komercine veikla tiesiogiai susijusią riziką;
- (13) net ir likvidžių sutarčių atveju tik nedidelis skaičius rinkos dalyvių biržos prekių rinkose veikia kaip rinkos formuotojai. Jeigu tie rinkos dalyviai privalo laikytis pozicijų apribojimų, jie negali veikti taip efektyviai kaip rinkos formuotojai. Todėl finansų ir ne finansų sandorio šalių pozicijoms, kurios susidaro dėl sandorių, skirtų privalomam likvidumui suteikti, pozicijų apribojimai neturėtų būti taikomi;
- (14) pagal dabartinę apribojimų tvarką vertybiniais popieriais pakeistų išvestinių finansinių priemonių unikalumas nepripažįstamas. Vertybiniais popieriais pakeistoms išvestinėms finansinėms priemonėms pozicijų apribojimų tvarka neturėtų būti taikoma;
- (15) nuo Direktyvos 2014/65/ES įsigaliojimo tų pačių biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutarčių nebuvo užfiksuota. Dėl toje direktyvoje vartojamos sąvokos „ta pati sutartis“ metodika, pagal kurią nustatomas ateinančių mėnesių apribojimas, yra žalinga prekybos vietai, kurios rinka mažiau likvidi, kai prekybos vietos konkuruoja dėl biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kurios pagrįstos ta pačia biržos preke ir kurioms būdingos tos pačios savybės. Todėl nuorodą į „tą pačią sutartį“ iš Direktyvos 2014/65/ES reikėtų išbraukti. Kompetentingos institucijos turėtų gebėti susitarti, kad biržos prekių išvestinės finansinės priemonės, kuriomis prekiaujama atitinkamose jų prekybos vietose, yra pagrįstos ta pačia biržos preke ir kad joms būdingos tos pačios savybės, ir tokiu atveju bazinis kitų mėnesių apribojimas, taikomas tos biržos prekės išvestinės finansinės priemonės likvidžiausiai rinkai, gali būti naudojamas kaip bazinis apribojimas nustatant kitų mėnesių konkuruojančių sutarčių, kurios sudaromos mažiau likvidžiose vietose, pozicijų apribojimą;
- (16) įvairios Sąjungos prekybos vietos pozicijas valdo labai nevienodai. Todėl prireikus reikėtų griežtinti pozicijų valdymo kontrolę;
- (17) siekiant užtikrinti tolesnę ES biržos prekių rinkų, kurių pagrindinė valiuta yra euro, plėtrą, Komisijai turėtų būti suteikta teisė priimti aktus pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį dėl to, kurių žemės ūkio biržos prekių išvestinių finansinių priemonių atžvilgiu turėtų būti taikomi pozicijų apribojimai, kurioms

esminėms arba svarbioms išvestinėms finansinėms priemonėms turėtų būti taikomi pozicijų apribojimai, kokia tvarka asmenys gali prašyti leisti taikyti rizikos draudimo išimtį pozicijoms, susidarančioms dėl sandorių, kurie yra sudaromi siekiant suteikti privalomą likvidumą, kokia tvarka finansų įstaigos, priklausančios iš esmės komercinei grupei, gali prašyti leisti taikyti rizikos draudimo išimtį tos finansų įstaigos turimoms pozicijoms, kurias galima objektyviai įvertinti kaip mažinančias su grupės ne finansų įstaigų komercine veikla tiesiogiai susijusią riziką, ir dėl pozicijų valdymo kontrolės turinio paaiškinimo. Ypač svarbu, kad vykdydama parengiamąjį darbą Komisija surengtų tinkamas konsultacijas, įskaitant konsultacijas su ekspertais, ir kad tos konsultacijos vyktų pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros¹⁰ nustatytus principus. Ypač pažymėtina, kad siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti su deleguotaisiais aktais susijusiame parengiamajame darbe, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

- (18) ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS) yra Sąjungos pavyzdinė politika, kuria siekiama mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, kaip numatyta pagal Europos žaliąjį kursą. Prekybą apyvartiniais taršos leidimais ir jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis reglamentuoja Direktyva 2014/65/ES ir Reglamentas (ES) Nr. 600/2014 ir tai yra svarbi Sąjungos anglies dioksido rinkos dalis. Papildomai veiklai pagal Direktyvą 2014/65/ES taikoma išimtis suteikia galimybę tam tikriems rinkos dalyviams veikti apyvartinių taršos leidimų rinkose neturint investicinės įmonės veiklos leidimo, jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos. Atsižvelgiant į tvarkingų, tinkamai reguliuojamų ir prižiūrimų rinkų svarbą, svarbų ATLPS vaidmenį siekiant Sąjungos tvarumo tikslų ir tai, kokią vaidmenį atlieka tinkamai veikianti apyvartinių taršos leidimų antrinė rinka padedant ATLPS, labai svarbu, kad papildomai veiklai taikoma išimtis būtų tinkamai suformuluota ir padėtų siekti tų tikslų. Tai ypač svarbu tais atvejais, kai prekyba apyvartiniais taršos leidimais vyksta trečiosios šalies prekybos vietose. Siekiant išsaugoti Sąjungos finansinį stabilumą, rinkos vientisumą, investuotojų apsaugą ir vienodas veiklos sąlygas, taip pat užtikrinti, kad ATLPS ir toliau veiktų skaidriai ir patikimai ir padėtų ekonomiškai efektyviai mažinti išmetamą anglies dioksido kiekį, Komisija turėtų stebėti tolesnius Sąjungoje ir trečiosiose šalyse vykstančius prekybos apyvartiniais taršos leidimais ir jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis pokyčius, vertinti papildomai veiklai taikomos išimties poveikį ATLPS ir, prireikus, pasiūlyti atitinkamus išimčių taikymo papildomai veiklai ir jų masto pakeitimus;
- (19) todėl Direktyvą 2014/65/ES reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti;
- (20) kadangi siūlomais pakeitimais siekiama papildyti jau priimtą Sąjungos teisės aktą, tai geriausia daryti Sąjungos lygmeniu, o ne imantis įvairių nacionalinių iniciatyvų. Finansų rinkos iš esmės yra tarpvalstybinės ir toks jų pobūdis ryškėja vis labiau. Dėl tokios rinkų integracijos pavieniai valstybių narių veiksmai būtų daug mažiau efektyvūs, skatintų rinkų susiskaidymą ir dėl to imtų plisti reglamentavimo arbitražas ir būtų iškraipoma konkurencija. Kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. patikslinti jau priimtą Sąjungos teisės aktą užtikrinant, kad visoje Sąjungoje kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms būtų taikomi vienodi ir tinkami reikalavimai, valstybės narės

¹⁰

OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

negali deramai pasiekti ir dėl tų tikslų masto ir poveikio jų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

- (21) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų¹¹ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 2014/65/ES daliniai pakeitimai

Direktyva 2014/65/ES iš dalies keičiama taip:

- (1) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (a) 1 dalies j punktas pakeičiamas taip:

„j) asmenims:

- i) savo sąskaita, įskaitant rinkos formuotojus, užsiimantiems prekyba biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ar apyvartiniais taršos leidimais ar jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, išskyrus asmenis, kurie užsiima prekyba savo sąskaita vykdydami klientų pavedimus; arba
- ii) savo pagrindinio verslo klientams ar tiekėjams ne savo sąskaita teikiantiems investicines paslaugas, susijusias su biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, apyvartiniais taršos leidimais ar jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis;

su sąlyga, kad

- kiekvienu iš tų atvejų atskirai ir bendrai tokia veikla yra papildoma pagrindinės veiklos atžvilgiu grupės lygmeniu;
- tie asmenys nepriklauso grupei, kurios pagrindinė veikla yra investicinių paslaugų, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, teikimas, kuri nors Direktyvos 2013/36/ES I priede apibrėžta veikla arba biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkų formuotojų veikla;
- tie asmenys netaiko aukšto dažnio algoritminės prekybos metodo;
- gavę prašymą, tie asmenys informuoja kompetentingą instituciją, koku pagrindu jie i ir ii punktuose nurodytą savo veiklą laiko papildoma pagrindinės veiklos atžvilgiu.“;

- (b) 4 dalis išbraukiama;

¹¹ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

- (2) 4 straipsnio 1 dalis iš dalies keičiama taip:
- (a) įterpiamas šis 8a punktas:

„8a) „Vienų finansinių priemonių pakeitimas kitomis“ – vienos finansinės priemonės pardavimas ir kitos finansinės priemonės pirkimas arba pasinaudojimas teise pakeisti esamą finansinę priemonę;“;
 - (b) įterpiamas šis 50a punktas:

„50a) „Įmonių obligacijos su išpirkimo už visą kainą sąlygomis“ – įmonių obligacijos, pagal kurių sąlygas emitentas yra įpareigotas skolos grąžinimo prieš terminą atveju grąžinti investuotojui pagrindinę obligacijos sumą ir sumokėti atkarpų, kurias investuotojas būtų gavęs, jei obligacija nebūtų buvusi išpirkta, grynąją dabartinę vertę;“;
 - (c) įterpiamas šis 62a punktas:

„62a) „elektroninis formatas“ – bet kuri patvari laikmena, išskyrus popierių;“
- (3) 16 straipsnio 3 dalis papildoma šia pastraipa:
- „Šios dalies antroje–penktoje pastraipose išdėstyti reikalavimai netaikomi įmonių obligacijoms su išpirkimo už visą kainą sąlygomis.“;
- (4) 24 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
- (a) 2 dalis papildoma šia pastraipa:

„Ši dalis netaikoma įmonių obligacijoms su išpirkimo už visą kainą sąlygomis.“;
 - (b) 4 dalis papildoma šia pastraipa:

„Jeigu sutartis dėl finansinės priemonės pirkimo arba pardavimo yra sudaroma naudojant nuotolinio ryšio priemones, investicinė įmonė gali teikti informaciją apie išlaidas ir mokesčius elektroniniu formatu nepagrįstai nedelsdama po sandorio sudarymo, jeigu įvykdomos visos šios sąlygos:

 - i) investicinė įmonė yra suteikusi klientui galimybę atidėti sandorio sudarymą, kol klientas gaus informaciją;
 - ii) klientas sutiko, kad informacija jam būtų pateikta netrukus po sandorio sudarymo.“;
 - (c) įterpiama 5a dalis:

„5a. Investicinės įmonės visą pagal šią direktyvą reikalaujamą pateikti informaciją teikia klientams arba potencialiems klientams elektroniniu formatu, išskyrus tuos atvejus, kai klientas arba potencialus klientas yra mažmeninis arba potencialus mažmeninis klientas ir paprašė teikti informaciją popieriuje – tada informacija teikiama popieriuje nemokamai.

Investicinės įmonės informuoja mažmeninius arba potencialius mažmeninius klientus apie galimybę gauti informaciją popieriuje.

Investicinės įmonės informuoja esamus mažmeninius klientus, kurie anksčiau gaudavo pagal šią direktyvą reikalaujamą teikti informaciją popieriuje, apie tai, kad tą informaciją jie gaus elektroniniu formatu, ne vėliau kaip prieš aštuonias savaites iki informacijos elektroniniu formatu išsiuntimo. Investicinės įmonės informuoja esamus mažmeninius klientus, kad jie gali pasirinkti, ar ir toliau

gauti informaciją popieriuje, ar pereiti prie elektroninio formato. Investicinės įmonės taip pat informuoja esamus mažmeninius klientus, kad tuo atveju, jeigu klientas per tas aštuonias savaites nepareikš pageidavimo, kad informacija jam ir toliau būtų siunčiama popieriuje, automatiškai bus pereita prie elektroninio formato.“;

- (5) 25 straipsnio 2 dalis papildoma šia pastraipa:

„Teikdamos konsultacijas dėl investicijų arba teikdamos portfelio valdymo paslaugas, apimančias vienu finansinių priemonių pakeitimą kitomis, investicinės įmonės analizuoja finansinių priemonių pakeitimo sąnaudas ir naudą ir informuoja klientą, ar finansinių priemonių pakeitimo nauda yra didesnė už išlaidas.“;

- (6) 27 straipsnio 3 dalis papildoma šia pastraipa:

„Tačiau šioje dalyje nustatytas informacijos teikimo reikalavimas netaikomas iki [šios direktyvos dėl pakeitimų įsigaliojimo data + 2 metai].“;

- (7) įterpiamas šis 29a straipsnis:

„29a straipsnis

Profesionaliems klientams teikiamos paslaugos

- (1) 24 straipsnio 4 dalies c punkte nustatyti reikalavimai netaikomi kitoms profesionaliems klientams teikiamoms paslaugoms nei konsultacijos dėl investicijų ir portfelio valdymas.
- (2) 25 straipsnio 2 dalies trečiojoje pastraipoje ir 25 straipsnio 6 dalyje nustatyti reikalavimai netaikomi profesionaliems klientams teikiamoms paslaugoms, nebent tie klientai raštu informuoja investicinę įmonę, kad pageidauja naudotis tose nuostatose numatytais teisėmis.
- (3) Valstybės narės užtikrina, kad investicinės įmonės vestų 2 dalyje nurodytų rašytinių prašymų registrą.“;
- (8) 30 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:
- „1. Valstybės narės užtikrina, kad investicinės įmonės, įgaliotos klientų vardu vykdyti pavedimus, vykdyti prekybą savo sąskaita arba priimti ir perduoti pavedimus, gali paskatinti tinkamas sandorio šalis, kad šios sudarytų sandorius, arba sudaryti sandorius su tinkamomis sandorio šalimis, nesilaikydamos 24 straipsnyje, išskyrus 5a dalį, 25, 27 straipsnyje ir 28 straipsnio 1 dalyje nurodytų reikalavimų, taikomų tiems sandoriams ar bet kuriai papildomai paslaugai, tiesiogiai susijusiai su tais sandoriais.“;
- (9) 57 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- (a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos institucijos, vadovaudamosi pagal 3 dalį priimtuose EVPRI techniniuose reguliavimo standartuose patvirtintais skaičiavimo metodais, nustatytų ir taikytų žemės ūkio biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, esminių arba svarbių biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama prekybos vietose, ir ekonomiškai lygiaverčių nebiržinės prekybos sutarčių grynųjų pozicijų, kurias bet kuriuo metu gali turėti bet kuris asmuo, dydžio apribojimus. Apribojimai nustatomi pagal visas vieno asmens ir jo vardu bendru grupės lygmeniu turimas pozicijas siekiant:

- (a) užkirsti kelią piktnaudžiavimui rinka;
- (b) skatinti tinkamas kainos nustatymo ir atsiskaitymo sąlygas, taip pat neleisti, kad susidarytų rinką iškraipančios pozicijos, visų pirma užtikrinant išvestinių finansinių priemonių kainų pristatymo mėnesį ir neatidėliotino pagrindinės biržos prekės sandorio kainų konvergenciją nedarant poveikio kainų susidarymui pagrindinės biržos prekės rinkoje.

Pozicijų apribojimai netaikomi:

- (a) pozicijoms, laikomoms ne finansų įstaigos arba jos vardu, kurias galima objektyviai įvertinti kaip mažinančias tiesiogiai su tos ne finansų įstaigos komercine veikla susijusią riziką;
- (b) pozicijoms, laikomoms ne finansų grupei priklausančios ir tos ne finansų grupės vardu veikiančios finansų įstaigos arba jos vardu, kurias galima objektyviai įvertinti kaip mažinančias tiesiogiai su tos ne finansų įstaigos komercine veikla susijusią riziką;
- (c) finansų ir ne finansų sandorių šalių pozicijoms, kurias galima objektyviai įvertinti kaip atsiradusias iš sandorių, sudarytų siekiant įvykdyti pareigą suteikti likvidumą prekybos vietoje, kaip nurodyta 2 straipsnio 4 dalies ketvirtos pastraipos c punkte;
- (d) 4 straipsnio 1 dalies 44 punkto c papunktyje apibrėžtiems vertybiniais popieriais, kurie yra susiję su biržos preke arba I priedo C skirsnio 10 punkte nurodyta pagrindine priemone.“;

EVPRI parengia techninių reguliavimo standartų projektą ir jame nustato tvarką, taikomą iš esmės komercinei grupei priklausančioms finansų įstaigoms, galinčioms prašyti leisti taikyti rizikos draudimo išimtį tos finansų įstaigos turimoms pozicijoms, kurias galima objektyviai įvertinti kaip mažinančias su tos grupės ne finansų įstaigų komercine veikla susijusią riziką. EVPRI parengia techninių reguliavimo standartų projektą ir jame nustato, kokia tvarka asmenys gali kreiptis dėl leidimo taikyti rizikos draudimo išimtį pozicijoms, susidarantioms dėl sandorių, kurie sudaromi vykdant pareigą suteikti likvidumą prekybos vietoje.

EVPRI pateikia tuos techninių reguliavimo standartų projektus Komisijai iki [9 mėnesiai po šios direktyvos įsigaliojimo].

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti pirmoje pastraipoje nurodytus techninius reguliavimo standartus pagal Reglamento (ES) Nr. 1095/2010 10–14 straipsnius.“;

- (b) 3 ir 4 dalys pakeičiamos taip:

„3. EVPRI parengia techninių reguliavimo standartų projektą ir jame išsamiau apibrėžia 1 dalyje nurodytas žemės ūkio biržos prekių išvestines finansines priemones ir esmines bei svarbias biržos prekių išvestines finansines priemones, taip pat nustato apskaičiavimo metodiką, kurią kompetentingos institucijos turi taikyti nustatydamos artimiausio pateikimo mėnesio ir kitų mėnesių pozicijų apribojimus biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms, už kurias atsiskaitoma fiziškai ir grynaisiais pinigais, remiantis atitinkamos išvestinės finansinės priemonės savybėmis.

Išsamiau apibrėždama esmines arba svarbias biržos prekių išvestines finansines priemones EVPRI atsižvelgia į šiuos veiksnius:

- (a) atviros pozicijos dydį – vidutiniškai 300 000 lotų per metus;
- (b) rinkos dalyvių skaičių;
- (c) atitinkamą išvestinę finansinę priemonę pagrindžiančią biržos prekę.

Nustatydama pirmoje pastraipoje paminėtą apskaičiavimo metodiką EVPRI atsižvelgia į šiuos veiksnius:

- (a) pagrindinės biržos prekės pateikimą;
- (b) bendrą tos išvestinės finansinės priemonės atvirų pozicijų sumą ir bendrą kitų finansinių priemonių, pagrįstų ta pačia pagrindine biržos preke, atvirų pozicijų sumą;
- (c) rinkos dalyvių skaičių ir dydį;
- (d) pagrindinės biržos prekių rinkos ypatybes, įskaitant gamybos, vartojimo ir pristatymo į rinką tendencijas;
- (e) naujų išvestinių finansinių priemonių kūrimą;
- (f) investicinių įmonių arba rinkos operatorių, valdančių prekybos vietą, ir kitų jurisdikcijų patirtį taikant pozicijų apribojimus.

EVPRI pateikia pirmoje pastraipoje nurodytus techninių reguliavimo standartų projektus Komisijai iki [9 mėnesiai po šios direktyvos įsigaliojimo].

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti pirmoje pastraipoje nurodytus techninius reguliavimo standartus pagal Reglamento (ES) Nr. 1095/2010 10–14 straipsnius.

4. Kompetentinga institucija, vadovaudamasi 3 dalyje nurodyta EVPRI priimtuose techniniuose reguliavimo standartuose nustatyta apskaičiavimo metodika, nustato esminių arba svarbių sutarčių dėl biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama prekybos vietose, kaip nurodyta pagal 3 dalį EVPRI priimtuose techniniuose reguliavimo standartuose, ir žemės ūkio biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijų apribojimus. Tas pozicijų apribojimas taip pat apima ekonomiškai lygiavertes nebiržinės prekybos sutartis.

Kompetentinga institucija peržiūri pozicijų apribojimus, kai rinkoje įvyksta esminių pokyčių, įskaitant esminius pristatymo kiekio arba atviros pozicijos pokyčius, remiantis jos nustatyta pateikiama apimtimi ir atvirų pozicijų skaičiumi, ir pakeičia pozicijų apribojimus pagal EVPRI parengtą apskaičiavimo metodiką.“;

- (c) 6, 7 ir 8 dalys pakeičiamos taip:

„6. Kai žemės ūkio biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ir esminėmis arba svarbiomis biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kurios pagrįstos ta pačia biržos preke ir kurioms būdingi tie patys ypatumai, didelėmis apimtimis prekiaujama prekybos vietose, esančiose daugiau nei vienoje jurisdikcijoje, tos prekybos vietos, kurioje prekybos apimtis yra didžiausia, kompetentinga institucija (toliau – centrinė kompetentinga institucija) nustato bendrą pozicijų apribojimą, taikytiną visiems prekybos ta išvestine finansine priemone sandoriams. Centrinė

kompetentinga institucija dėl bendro pozicijų apribojimo ir jo pakeitimų konsultuojasi su kitų prekybos vietų, kuriose ta išvestine finansine priemone prekiaujama didelėmis apimtimis, kompetentingomis institucijomis. Kompetentingos institucijos, nesutinkančios, kad centrinė kompetentinga institucija nustatytų bendrą pozicijų apribojimą, raštu išsamiai išdėsto visas priežastis, kodėl, jų nuomone, 1 dalyje nurodyti reikalavimai neįvykdyti. Visus kompetentingų institucijų nesutarimus sprendžia EVPRI.

Kompetentingos institucijos, atsakingos už prekybos vietas, kuriose prekiaujama žemės ūkio biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ir esminėmis arba svarbiomis biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kurios pagrįstos ta pačia biržos preke ir kurioms būdingi tie patys ypatumai, ir pozicijų tomis išvestinėmis finansinėmis priemonėmis turėtojų kompetentingos institucijos nustato bendradarbiavimo priemones, įskaitant keitimąsi atitinkamais duomenimis, kad galėtų stebėti, kaip laikomasi bendro pozicijų apribojimo, ir užtikrinti, kad jo būtų laikomasi.

7. EVPRI bent kartą per metus patikrina, kaip kompetentingos institucijos taiko pozicijų apribojimus, nustatytus laikantis pagal 3 dalį EVPRI nustatytos apskaičiavimo metodikos. Taip EVPRI užtikrina, kad bendras pozicijų apribojimas būtų veiksmingai taikomas žemės ūkio biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms ir esminėms arba svarbioms sutartims, kurio pagrįstos ta pačia biržos preke ir kurioms būdingi tie patys ypatumai, nepriklausomai nuo, kur jomis prekiaujama pagal 6 dalį.

8. Valstybės narės užtikrina, kad investicinė įmonė arba rinkos operatorius, valdantis prekybos vietą, kurioje prekiaujama biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, taikytų pozicijų valdymo kontrolę, įskaitant prekybos vietos įgaliojimus:

- (a) atlikti asmenų atvirų pozicijų stebėseną;
- (b) gauti iš asmenų informaciją, įskaitant visus svarbius dokumentus, apie pozicijos arba prisiimtą riziką dydį ir tikslą, informaciją apie tikruosius arba pagrindinius savininkus, jungtinės veiklos susitarimus ir visą atitinkamą turtą ar įsipareigojimus pagrindinėje rinkoje, įskaitant, jei tikslinga, susijusių sutarčių, sudarytų kitose prekybos vietose, ir nebiržinės prekybos sutarčių, sudarytų per narius ir dalyvius, pozicijas;
- (c) reikalauti, kad asmuo laikinai ar visam laikui panaikintų arba sumažintų poziciją, o jei asmuo prašymo nevykdo – vienašališkai imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad pozicija būtų panaikinta arba sumažinta ir
- (d) reikalauti, kad asmuo laikinai suteiktų rinkai likvidumą sutarta kaina ir apimtimi, aiškiai nurodant, kad siekiama sumažinti didelės ar dominuojančios pozicijos poveikį.

EVPRI parengia techninių reguliavimo standartų projektą ir jame išsamiai apibrėžia pozicijų valdymo kontrolės turinį, atsižvelgdama į atitinkamų prekybos vietų ypatumus.

EVPRI pateikia tuos techninių reguliavimo standartų projektus Komisijai iki [9 mėnesiai po šios direktyvos įsigaliojimo].

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti pirmoje pastraipoje nurodytus techninius reguliavimo standartus pagal Reglamento (ES) Nr. 1095/2010 10–14 straipsnius. “;

- (10) 58 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės užtikrina, kad investicinės įmonės, prekiaujančios biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis arba apyvartiniais taršos leidimais ar jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ne prekybos vietoje, 57 straipsnio 6 dalyje nurodytai centrinei kompetentingai institucijai bent kasdien pateiktų išsamią savo pozicijų išklotinę, nurodydamos įgytas pozicijas prekiaujant biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis arba apyvartiniais taršos leidimais ar jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis prekybos vietoje ir sudarant ekonomiškai lygiavertes nebiržinės prekybos sutartis, taip pat duomenis apie jų klientus ir tų klientų klientus, kol bus pasiektas galutinis klientas, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 600/2014 26 straipsnyje, ir, jei taikoma, Reglamento (ES) Nr. 1227/2011 8 straipsnyje.“;

- (11) 90 straipsnyje įterpiama ši 1a dalis:

„1a. Iki 2021 m. gruodžio 31 d. Komisija peržiūri 2 straipsnio 1 dalies j punkte nurodytos išimties poveikį apyvartiniais taršos leidimams arba jų išvestinėms finansinėms priemonėms ir kartu su peržiūros ataskaita, prireikus, pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl išimties pakeitimo. Šiuo tikslu Komisija vertina prekybą ES apyvartiniais taršos leidimais ir jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis ES ir trečiosiose šalyse, 2 straipsnio 1 dalies j punkte numatytos išimties poveikį investuotojų apsaugai, apyvartinių taršos leidimų ir jų išvestinių finansinių priemonių rinkų vientisumui ir skaidrumui ir tai, ar reikėtų priimti kokias nors priemones dėl trečiosiose šalyse esančiose prekybos vietose vykdomos prekybos.“.

2 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

- (1) Valstybės narės [9 mėnesiai po šios direktyvos įsigaliojimo] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės tas nuostatas taiko nuo [12 mėnesių nuo šios direktyvos įsigaliojimo].

- (2) Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4 straipsnis
Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas